

تاریخ وادبیات

ملک و ملت نافع ، تاریخ ، ادبیات ، فنون ، اقتصادیات و شئون سائریه متعلق مباحث مفیده بی حاوی مجموعه شهریه در

بن عاشق فیض و طم نلیم اما
کوکلیجه بنم صرف ایدم جک سیم وزرم یوق
عمرم که یکر می بشه کلدی بنم ای واه
حالا وطن اوغرنده کوزل برارم یوق [۱]
بی دربی ایمش چهره طالعده تحول
آینه آلاشه میل بصرم یوق
ویرانه بی سود جهان اولدم «امیری»
سرمایه کونینی دکر برکهرم یوق .

حالبو که الحاله هذه کوکلیجه بر اثر خیره موفق
اوله مدقن بشقه او زمانلرله بوزمانلری قیاس ایتدیکه
هر ساعت باشم بر بلا کسلیور . بونکه برابر مقدا
چیقار دیغم مجموعه نك سکتہ تعطیلہ اوغرادینی زماندن بری

[۱] ۱۳۰۱ سنه سنده عموم ولایات اعمار و اغنام نظارتلری
لغو ایدلدیگی ائشاده بو عبدحقیر آطنه ولایتی اعمار و اغنام نظارتی
باش کتابتند بولنیوردم در سعادت کلدیم او سرمد دیار بکرک
اشراف خاندان و فضلالی بنامندن سعید پاشا مرحوم در سعادتده
ایدی . دیوان اشعاریمی ایسته دی بالاده کی غزلی مطالعه ایدرکن
بک متأثر اولدی . تواضعا تلطیف صورتیله بیوردیلرکه «نمسم آلممه
قریبدر بن حالا وطن و مملکت لایق خدمتده بولنمدم .
سز یکر می بش یاشنده بویه فریاد ایدر ایسه کز یا بز نه پالام»
الله تعالی حضرتلری فاضل مشارالیه حضرتلری غریق
رحمت ایلله .

کچن کون احوال ناپایدار عالمی دوشونه رک بردریای
حیرته طالدم . آلمش سمدن بری مشهود و منظورم اولان
والیدم هیچ بریسی ساحه حیانه بولنمیان نیجه بیکلرله
نازنین سرور لرک شکل و سیاه و مناظر احوال و وقوعاتی خیالمدن
کچدکجه بی متأثر ایتدی . شو تصور ائک نتایج الیمه سندن
آکلادمکه بر انسانک نابود و کنسام اوله رق بیک ییل
طوبراق آلتنده یاتماسدن ایسه وطن و مملکتک فیض
و تر قیسنه سی ایدوب وسیله رحمت اوله جق صورتده دنیاده
برقاج ساعت فضله یشامق البته دهها خیرلی و کارلیدر .
مادامکه بویه در . بن نیچون بویه بوش طور بیورم
خصوصیله هنوز یکر می بش یاشنده ایکن بویه نیجه نیجه
غزللر آیلله فریاد و این ایدن بن دگلی بزم .

غزل

شایسته تحسین اوله جق بره نرم یوق
اصحاب فضیلت نظرند دکر م یوق

غفلتدر اولار مانع ادراک حقیقت

بر نسخه کبرا ایمش بن خبرم یوق

بالله ؛ وطن خدمتدر دله کی خواهش

یوقسه بنم اقبال جهانه نظرم یوق

اردوی هایون مشیر لکنده بولنش اولان مرحوم آل یناق مصطفی پاشا زاده حریره نظارت جلیله سی، نظارت دائرہ سی مدیر عمومی ادیب نجیب شوکت بك افندیدن، برقاج کون اقدم ذات سامیلری استفسار ایتدیگمده کمال عافیتله ومطالعه کتب عالیله امرار اوقات بیورمقدمه اولدقلری جواب بشارت غلامی آلدیغمدن ممنونیت وانبساطمک درجانی تعریف ایدم. ستملرک مخالف دوشمسی شرف ملاقاته مانع اولدیغدن بك متاثرم.

نافع صحبت عالیرله متنفع اولدیغ زمانلرده بر کون بنده کزده بیوکه حمده بر «نافع» دیوانی کوسترمش وبوذاک کیم اولدیغنی سؤال بیورمش ایدیکز. بنده کزده معارف ناظر اسبقی مرحوم منیف پاشانک پدرلری عینتابک علما وشعرا سندن نافع افندینک دیوانی اولوب نسخہ سی نادر بولندیغنی مرض ایلشدم. بوکره نشره باشلادیغ «وثائق الآثار» مشهود سامیلری اوله جفندن موسی الیه نافع افندینکده یازیلان شعرا میاننده اسمی کوریلوب خیر الیه تذکاره وسیله اولق اوزره مذکور دیوانک یا بر مدت ایچون ملت کتبخانه سنه اعادہ سی ویاخود شمذیک «الف» حرفده کی نعوت شریفه الیه غزلیات سندن مناسب کوریله جک بر بیتک اهدا واحسانی رجا ایدر وپرستشگاه وجدانم اولان ذات عالیر کی بر ادیب لیبی فراموش ایتک اصلا قابل اوله میه جنی جهته مداومی بولندیغ دوام عمر وعافیت ومسرت سامیلری ادعیه سی بو وسیله ایلده تکرار ایلرم اقدم حضرتلری

علی امیری

اولکی مجموعه نك تعطیلندن صوکره کی ۲۲ ماه

ظرفندہ ملت کتبخانه سنده واقع اولان تشبثات

«عثمانی تاریخ و ادبیات مجموعه سی» نك صو ۳۱

نجی نسخہ سی ۳۰ ایلول ۳۳۶ تاریخندہ نشر اولته رقی نهایتده شوعبارہ یا لمشدی :

«یاشامش اولسه یتشه جکدی دیه بیلیرم. شبهه یوق که»
«غنفوان شبانده غائب اولوشنه تأسف ارلنور ...»
«معلومات و مطالعاتم بوندن عبارتدر»
ایشته اقدم عبدالحق حامد بك افندینک شاهرشارل ورنه حقند کی ایضاحاتی بوندن عبارتدر. ظن ایتم که او ذکای آفلدن بو یر یوزنده شیمدی بشقه برنشانه بولنه. بیلسون. مع مافیه بوقدر معلوماتده برشیدر خصوصیه شاعر اعظمک حافظه سندن وقلمندن نبعان ایدرسه.

نشاناتی ۲۸ حیزران ۱۹۲۲ — سلیمان نظیف

عبدالحق حامد و سلیمان نظیف بك افندیلر صمیمی تشکراتی مرض الیه کسب ابتهاج ایلرم. حقیقه بو شارل ورنه بکا بك زیاده داغ درون اولمش وفرانسزجه آنسیقلوبیدیلرده بعض شارل ورنه اسمی کورولمش ایسهده بو ذاک او عائله لردن هیچ برینه منسوب اولمیدی آکلا شلمش ایدی. عثمانی واجبی بعض اصحاب معلوماته مراجعت ایتش ایسهده بر نتیجه چیقامشدر. مع مافیه زرده وهانکی تاریخده ونه صورته وفات ایلدیکنه وکوندوزلری یازوب آقشاملری عبدالحق حامد بك افندینک پدر عالیری نزدنده صوت بلند الیه او قودینی آثار الیه ترکیایه وایرانه سیاحت ایتش اولمسنه نظراً بو قطعه لره عائد سیاحتنامه وخطرات کبی بعض شیلرده یازمش اوله جنی طبیعی بولندیغدن بونلره و برده پدری کیم اولدیغنه وپارسده نه کبی عائله یا منسوب بولندیغنه دائر کرک عثمانی وکرک فرانسز ملت نجیه لرندن معلومات ویرنلر اولورسه کمال ممنونیت وافتحار الیه مجموعه مزده نشر ایدم جکمزى بیان ایلرز.

§

حریره نظات جلیله سی مکتوبی سابق فاضل محترم علی رضا بك افندی حضرتلرینه آچیق مکتوب :

انا به محافظی مرحوم سید احمد پاشانک مخدومی صدر اسبق رؤف پاشانک دامادی اولوب دیاربکروالیلکنده وبشنجی

«بوندن بویه جقمیه جق اولان مجموعه قارئین کرامه عرض وداع ایلر»

اوتارینخدن شیمدی به قدر آردن یکرمی ایکی ماه کچمش بولونیوز. بومدت ظرفده تاریخ وادیاتمز حقننده کی خفایای وقوعاتک کشف و تنویرینه یاردم ایتک ایچون ایکی بویوک مسئلهیه تشبث ایتشدم.

برنجیسی: شیخ الاسلام محمدنوری افندی حضرتلرینک ریاست جلیله لری تحتند بعض وکلای فحام واجله بنامدن آید برکون ملت کتبخانه سنده انعقاد ایتک اوزره بر انجمن عالی تشکیلی

ایکنجیسی: ینه بوانجمن عالینک تمانندن اوله رق درت بشیوز سنده نبری کره ارضک هر حالنی تبدیل و تحویله سبب مستقل اولان آلات و اسلحه ناریه نک نه وقت و کیملر طرفندن ایجاد اولوندیغنی و دولت علیه دهنه وقت ونه صورته قبول و استعمال ایدلدیکنی و سائر تقرعاتنی هررض و عمیق تدقیق و تواریخ عثمانیه نک سائر کیزلی قالن کوشه لرینی دخی ممکن اولدینی قدر تحقیق و توسیع ایتک اوزره مشاهیر ارکان عسکریه دن ارکان حربیه عمومیه رئیس فطانت انیسی برنجی فریق ذکی پاشا حضرتلرینک ریاستی آلتنده ایکنجی بر انجمن تاریخی و علمی نک تشکیل ایدلمش بولنمیسدر.

هرایکی انجمنجه بک متیمن برچوق مذاکره لر جریان ایتمش و بک نافع قرارلر ویرلمش اولدیغندن بو انجمنلرک صورت تشکیلی و هیئت کراملرینک اسامی علیه لرینی و ایدیلان مذاکرات و ویریلن قرارلری انشاء الله آتیا «ملت کتبخانه سی نه صورته تشکیل ایتدی»

عنوانی آلتنده یازده جقمز مفصل مقاله ده ایضاح ایده جکزر. هرایکی انجمنجه ده تدقیق اولسان علمی، فنی، تاریخی، ریاضی برچوق شرق کتابلرینک هربری بک زیاده جالب استحسن اولمش و بالخاصه اسلحه ناریه و طوپلره دائر مصور اوله رق «الرئیس ابراهیم رباش بن

احمد بن غانم بن محمد بن زکریا الاندلسی» نک تحریر ایدلدیکی کتساب مظهر تقدیر فراوان اوله رق بویوک و برده «ییلدیرم سلطان بایزید خان زماننده اسیر ایدیلن «باویرا» داخنده «مونرخ» شهرندن «شیات بهرکهر» نامنده برذاتک مملکت مز حقننده یازدینی تاریخ هنوز تورکجهیه ترجمه ایدلمدیکنندن بعض تاریخلر «شیات بهرکهر» اسلحه ناریه دن بحث ایتدیکنی یازیسورلر ایسه ده «تاریخ عثمانی انجمنی مجموعه سی» نک ۴۵ نجی جزئنده «سلطان قایتبای نامه برطوب» عنوانی مقاله ده «ییلدیرم سلطان بایزید خان زماننده ۷۹۳ سنه سنده وقوعبولان نیکبولی محاربه مشهوره سنده اسیر دوشوب بالاخره مملکتته عودت ایتککه موفق اولان شیلد برغر اسمنده باویه رالی برعسکرک یازوب ۱۸۳۰ سنه سنده مونخده «شرقده سیاحت» نامیله طبع اولنان آلمانجه خاطر اتنده ییلدیرم بایزید خانک بو محاربه ده کی مظفریتک اسبابندن بری اولق اوزره ملاک اولدینی طوپلر اولدینی یاد ایدلدیکی «بیان اولنیور»

حقیقت صراحة آکلاشلق و برده عثمانی تاریخی یازان مؤرخلردن هیچ بری ییلدیرم زمانتی ادراک ایتماش و بذات ایسه ییلدیرم بایزید خانک مبادی فتوحاتندن دیمک اولان نیکبولی محاربه سنده اسیر اولدقدن صکره معیت شاهانه یه آلمش اکثر محارباتده و حتی تیمورلنک ایله واقع اولان انقره محاربه سنده دخی معیت ملوکانه ده بولنه رق اسیر ایدلمش تخلیص کریبان ایله مملکتته عودتندن صکره خاطر تاریخیه سی مشهوراتی یازمش اولدیغندن اول امرده بویکی کتابک ترکیهیه ترجمه اولنسی مناسب کورلدی. طوپلره دائر اولوب فاس خطیله یازلمش اولان کتابک ترجمه سی بک مشکل ایسه ده جداً فضلالی کرامدن و ارباب هنر و معارفدن اولوب فاس خطنکده قرائته آشنا اولان اسماعیل افندی حضرتلری بو کتابک ترجمه سی لطفاً درعه ده ایلدی.

ایدرلردی . بوکیلرده لازمی قدر عسکر بولوندیگی کبی بارودلی آلات حربیه احوالنه عارف وواقف رجال حرب بولنور ووحرب صنعتنه دائر مکالمه ومحاوره ایتمک اوزره اکابر رجال ایله عقد اجتماع ایلرلر وبعضاًده بوبابده مدون کتابلره مراجعته لزوم کوریلوب احضارایدرلردی . بوخصوصده تألیف اولونمش یک چوق کتابلر وارد . چونکه بوعلمه واقف اولانلر بالفعل استعمال واعماله مباشرت ایدنلر، ملوک نصارانک بوفن منتسبلرینه و مؤلفلرینه تعظیم وحرمت ایستکلرینی کوردکلرندن بوخصوصه صرف مقدور ایشلردر .

ایشته بنده اواجتماعلرده حاضر بولنور و اتفاقاً قبول ایستکلری مسائلی حفظ ایدر واملله طوبلرله بالفعل مشغول اولوردم ؛ بونلرک هیچ بریسی نیم اسپانیول اولدیغمه شبهه ایتمیوردی .

خرستیان اندلس حکمداری بتون اندلس مسلما- نلرینک مملکتندن اخراجی امرینی ویردیکی هنکامده بن برشجاعت ادعایی مسئله سیله خرسیتیانلرله واقع اولان منازعه دن دولایی محبوس بولونیوردم . فقط خرسیتیان وجوهندن بر ذات بنمله حقوقی اولدیغندن بکا معاونت ایدیوردی . نهایت الله تعالی حضرتلری بنی حبسدن خلاص بیورمسیله سائر اندلس مسلمانلریله برابر باشقه بر اسلام مملکته هجرت ایتمک ایسته مش ایسه مدم بنی منع اییدیلر . اندلسلی اولدیغمه دائر اقامه شهود ایلدم . یته فائده بخش اولمدی نهایت الامر رشوت اوله رق خیلی مبالغ بذل ایتمم واورادن هجرته موفق اولدم ؛ طوغریجه تونس کلدیم .

اوراده اندلسلی بر چوق آرقداش وبارانمی بولدم و شهر مذکورک بکی اولان «عثمان دانی» بکا ابراز توجه ایدرک ایکی یوز اندلسلی مسلمانلره امیر نصب ایلدی . بکا بشیوز (سلطانیه) وایکیوز تفنک وایکیوزیتاغان بیجاغی و دکنز سفرلرنده محتاج اوله جقمز لوازمی تهیه و تسلیم

«شیلت برکەر» ک تاریخنک ترجمه سی ده واقع اولان مراجعت چا کرانهم اوزرینه حربیه ناظره عالی مظاهری ضیا پاشا حضرتلری در عهده بیوردرق مختص پاشا زاده ارکان حرب بیکیباشیلرندن ادیب نجیب حقیک افندی به تودیع ایله برنجی قسمتی نزیه بر صورتده ترجمه ایتمدی . اقسام باقیه سی ده ترجمه ایتمکده در .

بناءً علیه شورنجی نسخه مزدن اعتباراً عربجه دن و آلمانجه دن ترجمه اولمقد بولان هراییکی کتابک ایستدرندن باشلیدر ق مجموعه من مساعد اولدیگی قدر پیسدرنی نشر اولته جقدر . ابتدا اسماحه ناریه و طوبلرله دائر اولان کتابدن باشلا یوزر . اسمی «کتاب العز و المنافع للمجاهدین بالآلات الحروب والمدافع» در .

ابتدای کتاب

بعدذا

مؤلف کتاب ابراهیم رباش بن احمد بن غانم بن محمد بن زکریا الاندلسی دیرکه : کندم غرناطه ایالتی داخلندم (نولش) لی اولوب اندلس قیامتندن صکره غرناطه جوارینه نقل ایله اوراده مکث و اقامت ایلش ایدم .

تا که خرسیتیان حکمداری ایلك هجرتدن متباقی نه قدر اندلس مسلمانلری قالمش ایسه لر (غرناطه) ایالتندن خارج قالان بعض ممالکه جبقمه لرینی امر ایدنجه یه قدر اوراده قالدق بوده تاریخ تالیفدن تقریباً ۴۸ سنه اول ایدی .

ایشته اووقت غرناطه جوارندن هجرت ایله (شبیله) ده آرام ایلدم . بحر محیط سفرلرینه مراق ایدرک برچوق دفعه لر بحر محیطه سفر ایتمم . صکره هند غربی [*] ولایات بعیده سندن کموش نقل ایدن و اسپانیولجه (غلیون) تعبیر اولنان بیوک سفینه لرله سفره چیقدیم . بونلر عادتلری اوزره (فیلو) حالنده مجتمع سفن حربیه ایله حرکت

[*] آمریکا